

§ 300/2017

Svar på remiss - Ändrade bestämmelser vattenmiljö och vattenkraft (Dnr KS2017/1231)

Kungälv kommun har av miljö- och energidepartementet utsetts som remissinstans i ärendet.

I promemorian Vattenmiljö och vattenkraft föreslår Miljö- och energidepartementet ändringar i miljölagstiftningen för att genomföra riksdagens energiöverenskommelse och krav från EU som rör ramdirektivet för vatten och den s.k. Weserdomen.

Weserdomen påverkar alla verksamheter och projekt i samhället, inklusive infrastruktur, reningsverk, vattenuttag och dagvattenhantering i bebyggd miljö. Energiöverenskommelsen handlar om vattenkraften men lagförslagen påverkar all miljöfarlig verksamhet såsom reningsverk liksom annan vattenverksamhet, exempelvis vattenuttag.

Alla vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel ska förses med och upprätthålla moderna miljövillkor. Detta ska ske genom omprövning på verksamhetsutövarens initiativ. I prövningen ska det finnas ett nationellt helhetsperspektiv med avvägningar mellan behovet av miljöförbättrande åtgärder och behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Det föreslås uttryckliga bestämmelser om att verksamheter inte får äventyra möjligheterna att uppnå den kvalitet på vattenmiljön som följer av EU-rätten och inte får medföra en försämring av vattenkvaliteten i strid med ett försämringsförbud. Förslagen syftar i denna del bl.a. till att säkerställa att det svenska regelverket är förenligt med EU-domstolens avgörande i den s.k. Weserdomen. De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska utnyttjas.

Promemorian innehåller även förslag till vad som ska anses utgöra en och samma verksamhet vid prövning av vattenverksamhet, samt bemyndigande för regeringen att meddela generella föreskrifter för vattenverksamheter och ställa krav på miljörapport.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2018.

Kungälv kommun beslutar att ställa sig bakom de ändringar som behövs i svensk lagstiftning för att uppfylla EU-rätt och det som har framkommit genom den så kallade Weserdomen. Dock ser Kungälv kommun det som ytterst viktigt att ett införande av dessa nya regler möjliggör undantag för samhällsviktig verksamhet dels att få förnyade tillstånd och även att få tillstånd till ny verksamhet även i fall då det inte enbart rör sig om fysisk påverkan. De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska med andra ord utnyttjas även i de enskilda prövningarna av verksamheter.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss - Ändrade bestämmelser vattenmiljö och vattenkraft 2017-09-02

Bilaga Smf förslagen i Miljö- och energidepartementets promemoria.pdf 2017-09-02

Bilaga Remiss Promemoria Vattenmiljö och vattenkraft.pdf 2017-09-02

Bilaga Promemoria Vattenmiljö och vattenkraft.pdf 2017-09-02

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLV
KOMMUN

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2017-09-27

2 (3)

Yrkande

Ove Wiktorsson (C): Avslag på utskottet förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordföranden ställer yrkandet mot utskottets förslag till beslut och finner att kommunstyrelsen beslutar att anta utskottets förslag till beslut.

Omröstning begärs. Kommunstyrelsen godkänner följande propositionsordning:

Ja-röst för bifall till utskottets förslag till beslut och
Nej-röst för bifall till Ove Wiktorssons (C) yrkande.

Omröstningsresultat

Med 10 ja-röster och 5 nej-röster beslutar kommunstyrelsen att anta utskottets förslag till beslut.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Miguel Odhner (S)	X		
Maria Kjellberg (MP)	X		
Anders Holmensköld (M)		X	
Linda Åshamre (S)	X		
Susanne Jönsson (S)	X		
Assar Wixe (S)	X		
Mona Haugland (S)	X		
Morgan Persson (UP)	X		
Martin Högstedt (UP)	X		
Jan Tollesson (L)	X		
Knut Nordin (V)	X		
Gun-Marie Daun (KD)		X	
Ove Wiktorsson (C)		X	
Anna Vedin (M)		X	
Morgan Carlsson (SD)		X	
Summa:	10	5	

Beslut

Kungälv kommun beslutar att ställa sig bakom de ändringar som behövs i svensk lagstiftning för att uppfylla EU-rätt och det som har framkommit genom den så kallade Weserdomen. Dock ser Kungälv kommun det som ytterst viktigt att ett införande av dessa nya regler möjliggör undantag för samhällsviktig verksamhet dels att få förnyade tillstånd och även att få tillstånd till ny verksamhet även i fall då det inte enbart rör sig om fysisk påverkan. De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska med andra ord utnyttjas även i de enskilda prövningarna av verksamheter.

KOMMUNSTYRELSEN

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2017-09-27

Sida

3 (3)

Gemensam anteckning till protokollet lämnas av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna – Se bilaga

Anteckning till protokoll lämnas av Morgan Carlsson (SD) – Se bilaga

Expedieras till:

För kännedom till:

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

Handläggarens namn
Maria Hübinette

2017-09-04

Remiss - Ändrade bestämmelser vattenmiljö och vattenkraft Dnr KS2017/1231-3

Sammanfattning

Kungälv kommun har av miljö- och energidepartementet utsetts som remissinstans i ärendet.

I promemorian Vattenmiljö och vattenkraft föreslår Miljö- och energidepartementet ändringar i miljölagstiftningen för att genomföra riksdagens energiöverenskommelse och krav från EU som rör ramdirektivet för vatten och den s.k. Weserdomen.

Weserdomen påverkar alla verksamheter och projekt i samhället, inklusive infrastruktur, reningsverk, vattenuttag och dagvattenhantering i bebyggd miljö. Energiöverenskommelsen handlar om vattenkraften men lagförslagen påverkar all miljöfarlig verksamhet såsom reningsverk liksom annan vattenverksamhet, exempelvis vattenuttag.

Alla vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel ska förses med och upprätthålla moderna miljövillkor. Detta ska ske genom omprövning på verksamhetsutövarens initiativ. I prövningen ska det finnas ett nationellt helhetsperspektiv med avvägningar mellan behovet av miljöförbättrande åtgärder och behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Det föreslås uttryckliga bestämmelser om att verksamheter inte får äventyra möjligheterna att uppnå den kvalitet på vattenmiljön som följer av EU-rätten och inte får medföra en försämring av vattenkvaliteten i strid med ett försämringsförbud. Förslagen syftar i denna del bl.a. till att säkerställa att det svenska regelverket är förenligt med EU-domstolens avgörande i den s.k. Weserdomen. De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska utnyttjas.

Promemorian innehåller även förslag till vad som ska anses utgöra en och samma verksamhet vid prövning av vattenverksamhet, samt bemyndigande för regeringen att meddela generella föreskrifter för vattenverksamheter och ställa krav på miljörapport.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2018.

Kungälv kommun beslutar att ställa sig bakom de ändringar som behövs i svensk lagstiftning för att uppfylla EU-rätt och det som har framkommit genom den så kallade Weserdomen.

Dock ser Kungälv kommun det som ytterst viktigt att ett införande av dessa nya regler möjliggör undantag för samhällsviktig verksamhet dels att få förnyade tillstånd och även att få tillstånd till ny verksamhet även i fall då det inte enbart rör sig om fysisk påverkan. De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska med andra ord utnyttjas även i de enskilda prövningarna av verksamheter.

VA

KUNGÄLV
KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Bakgrund

Kungälv kommun har av miljö- och energidepartementet utsetts som remissinstans i ärendet.

Europeiska kommissionen har i delar ifrågasatt Sveriges genomförande av de krav som följer av ramdirektivet för vatten och driver ett överträdelseärende mot Sverige, överträdelsenummer 2007/2239.

För att genomföra de vattenkraftsrelaterade delarna av den energiöverenskommelse som träffades i juni 2016 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna samt i syfte att förtydliga det svenska genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten i fråga om skyldigheten att säkerställa att rätt vattenstatus kan nås föreslås i huvudsak följande.

Alla vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel ska förSES med och upprätthålla moderna miljövillkor. Detta ska ske genom omprövning på verksamhetsutövarens initiativ. I prövningen ska det finnas ett nationellt helhetsperspektiv med avvägningar mellan behovet av miljöförbättrande åtgärder och behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. För helhetssynen ska det finnas en nationell plan. Planen ska vara vägledande för myndigheternas arbete med prövningarna och för vattenförvaltningen i frågor som rör den nationella helhetssynen. Planen anger vilka verksamheter som bör prövas i ett sammanhang och när prövningen senast bör ha påbörjats. Som huvudregel får en verksamhet med koppling till vattenkraftsel bedrivas utan att ha moderna miljövillkor till dess det är dags för prövning enligt planen. Efter en enkel anmälan kan verksamheter som inte anses ha tillstånd också vänta med prövning till dess det är dags enligt planen.

Det föreslås uttryckliga bestämmelser om att verksamheter inte får äventyra möjligheterna att uppnå den kvalitet på vattenmiljön som följer av EU-rätten och inte får medföra en försämring av vattenkvaliteten i strid med ett försämringsförbud. Förslagen syftar i denna del bl.a. till att säkerställa att det svenska regelverket är förenligt med EU-domstolens avgörande i den s.k. Weserdomen.

Förslagen i denna promemoria innebär i huvudsak följande.

- Alla vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel ska förSES med och upprätthålla moderna miljövillkor. Moderna miljövillkor är inte äldre än tjugo år eller den tid som bestämts i tillståndet.
- För verksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel som redan har ett tillstånd enligt miljöbalken eller enligt motsvarande äldre bestämmelser ska kravet på moderna miljövillkor uppfyllas genom omprövning enligt en särskild omprövningsbestämmelse.
- Verksamhetsutövaren ansvarar för att omprövning sker och för kostnaderna förknippade med sådan omprövning.
- I fråga om avvägningar mellan behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel och behovet av miljöförbättrande åtgärder ska prövningen ske utifrån ett nationellt helhetsperspektiv som kommer till uttryck i en nationell plan som också anger vilka verksamheter som omfattas av planen, vilka verksamheter som bör prövas i ett sammanhang och när prövningen senast bör ha påbörjats.
- Planens avvägningar har betydelse för arbetet med förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (vattenförvaltningen). Planen ger vägledning för sådana beslut om klassificering av vattenförekomster och om miljö kvalitetsnormer som har betydelse för prövningarna av de enskilda verksamheterna i t.ex. ett vattendrag eller avrinningsområde. Planen kan anpassa tidplanen för prövningarna så att de med

hänsyn till vattenförvaltningen blir ändamålsenliga för den nationella avvägningens syften.

- Som huvudregel får en verksamhet bedrivas utan att ha moderna miljövillkor till dess det är dags för prövning enligt den nationella planen.
- Verksamheter som i dag inte anses ha ett tillstånd enligt miljöbalken eller motsvarande äldre bestämmelser utan drivs med stöd av s.k. äldre rättigheter och som efter en anmälan omfattas av den nationella planen behöver söka tillstånd först vid den tid som följer av planen.
- Regeringen får meddela föreskrifter som innebär att även vattenverksamheter som inte har någon koppling till produktion av vattenkraftsel kan få vänta med prövning så att den kan ske samordnat med andra verksamheter.
- När en verksamhet med koppling till produktion av vattenkraftsel prövas för att få moderna miljövillkor ansvarar verksamhetsutövaren för att ta fram det prövningsunderlag som behövs, inklusive underlag i frågor som rör miljöförhållanden och frågor om verksamhetens betydelse för olika enskilda och allmänna intressen. Den nationella planens helhetssyn förs in i prövningen genom en sakkunnig som förordnas av domstolen.
- Om utredningen i den enskilda prövningen ger anledning anta att det finns förutsättningar för att i fråga om det vatten som påverkas av verksamheten ändra en statusklassificering eller andra miljö kvalitetsnormer så att rimliga miljövillkor underlättas, ska domstolen hämta in ett yttrande från vattenmyndigheten som i sin tur ska fatta de beslut om klassificering och miljö kvalitetsnormer som utredningen föranleder.
- Den nationella planen och dess avvägningar i kombination med de utredningar som tas fram i de enskilda prövningarna möjliggör att verksamheter som påverkar ett och samma vatten kan prövas samordnat och processekonomiskt.
- Verksamheter får inte äventyra möjligheterna att uppnå den kvalitet på vattenmiljön som följer av EU-rätten och inte får medföra en försämring av vattenkvaliteten i strid med ett försämringsförbud.
- De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska utnyttjas.
- Av energioverenskommelsen följer att vattenkraftsbranschen fullt ut ska finansiera kostnaderna för arbetet med att säkerställa att verksamheter och anläggningar åtgärdas så att Sverige lever upp till EU-rätten och dess krav på vattenverksamheter och att sådan finansiering ska utgå från en fondlösning. Inom vattenkraftsbranschen pågår arbete med att inrätta en sådan branschgemensam finansiering.

Promemorian innehåller även förslag till vad som ska anses utgöra en och samma verksamhet vid prövning av vattenverksamhet, samt bemyndigande för regeringen att meddela generella föreskrifter för vattenverksamheter och ställa krav på miljörapport.

I Havs- och vattenmyndighetens (HaV) rapport 2016:30, Följder av Weserdomen - Analys av rättsläget med sammanställning av domarföljande bedömningar utifrån vad som framgår av EU-domstolens dom och efterföljande svenska domar, skriver HaV

- Det räcker med en försämring av en kvalitetsfaktor för att en försämring av status ska ha skett.
- Miljökonsekvensbeskrivningar och annat underlag i prövningar måste innehålla en beskrivning av hur verksamheten påverkar relevanta kvalitetsfaktorer.
- Miljö kvalitetsnormerna för ekologisk och kemisk status har samma rättsverkan.

- Vid osäkerhet om en vattenförekomsts statusklassning, bör prövningsmyndigheten kunna begära in yttranden eller förtydliganden från vattenmyndigheterna.
- Det är viktigt att det finns ett system för att kunna pröva undantag.

Vidare skriver HaV i samma rapport beträffande möjligheterna till undantag: Att besluta om undantag från normen god ekologisk status är inte en skyldighet utan en möjlighet som medlemsstaterna har. I Sverige är det vattenmyndigheterna som beslutar om undantag i samband med klassificering och normsättning.

Det är vattenförekomsten som helhet som medges undantag och även om undantag sätts, är det inte tillåtet att försämra statusen ytterligare. Möjligheterna till undantag är följande.

- Förlängd tidsfrist (4 kap. 9 § VFF)
- Mindre stränga krav (4 kap. 10 § VFF)
- Ny verksamhet (4 kap. 11 § VFF)

Den undantagsmöjlighet som Weserdomen uttryckligen pekar på är undantag på grund av ny verksamhet (artikel 4.7 i direktivet). Sådant undantag får enligt 4 kap. 11 § vattenförvaltningsförordningen endast medges om den nya verksamheten eller åtgärden medför påverkan i form av fysiska förändringar som gör att god status inte nås eller att försämring sker, eller om statusen försämras från hög till god.

Därutöver ska följande kriterier vara uppfyllda.

- Syftet med verksamheten kan på grund av tekniska skäl eller orimliga kostnader inte uppnås på annat sätt som är betydligt bättre för miljön.
- Alla genomförbara åtgärder vidtas för att mildra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens status.
- Den nya verksamheten är av stort allmänt intresse.

Verksamhetens bedömning

Remissen med promemorian är mycket omfattande och detaljerad och Kungälv kommun har inte resurser att granska och bedöma varje del av promemorian och de förslag den innehåller.

Regeln vid prövning av såväl miljöfarlig verksamhet som vattenverksamhet ändras så att huvudregeln blir att vid ändring av en verksamhet ska alla miljöeffekter prövas (16 kap. 2 §). Viss möjlighet till s.k. ändringstillstånd finns kvar.

Det är viktigt att Sverige i syfte att möta EU-kommissionens kritik mot det svenska genomförandet av ramdirektivet för vatten och en dom från EU-domstolen 2015, den s.k. Weserdomen, inför justeringar i svenskt regelverk snarast. De föreslagna justeringarna innebär att en myndighet och en kommun inte får tillåta att en verksamhet eller åtgärd påbörjas eller ändras på ett sätt som äventyrar möjligheterna att följa en miljö kvalitetsnorm enligt 2 § eller försämrar vattenmiljön i strid med en sådan norm.

Miljö kvalitetsnormerna berör både vattenverksamheter (t.ex. infrastrukturprojekt) miljöfarliga verksamheter (t.ex. avlopp) och detaljplaneläggning för åtgärder som kan påverka miljö kvalitetsnormerna för vatten, inklusive bostäder samt byggnader för kommunal och landstingskommunal verksamhet.

De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska utnyttjas.

Konsekvensanalysen i promemorian är omfattande och omfattande beträffande konsekvenserna för vattenkraften och berörda aktörer. För övriga delar som föreslås påverkas

av promemorians regeländringar är konsekvensanalysen tämligen summarisk och det är därför mycket svårt att göra sig en bild av och yttra sig över förslagen som rör detta. Till exempel står under rubriken *Konsekvenser för myndigheter* att läsa. – ”Att ställa krav på försiktighetsmått genom generella föreskrifter gör att man kan undvika ett kostsamt prövningsförfarande för att få miljökravet att gälla för de enskilda verksamheter som träffas av föreskrifterna. Detta innebär en minskad belastning på prövningsmyndigheter och andra berörda myndigheter. I vilken utsträckning detta kan ske är dock svårt att uttala sig om när innehållet i föreskrifterna ännu inte finns.”

De ökande kostnaderna för samhället och resursbehoven hos myndigheterna för att verkställa fler omprövningar är inte beskrivna i promemorian, men dessa skulle kunna bli mycket stora.

Weserdomen påverkar alla verksamheter och projekt i samhället, inklusive infrastruktur, reningsverk, vattenuttag och dagvattenhantering i bebyggd miljö. Energiöverenskommelsen handlar om vattenkraften men lagförslagen påverkar all miljöfarlig verksamhet såsom reningsverk liksom annan vattenverksamhet, exempelvis vattenuttag. Förslagen riskerar att förbjuda eller försvåra inte bara potentiellt negativt miljöpåverkande verksamheter och projekt utan också miljöskyddande sådana, exempelvis reningsverk som skyddar vattenmiljön från utsläpp som tätorter ofrånkomligen genererar. Sådana tillsynas och prövas som s.k. miljöfarliga verksamheter, som oftast är miljöstörande. Prövnings- och tillsynsmyndigheter och domstolar blir med förslaget skyldiga att ifrågasätta både befintliga och nya reningsverk och va-verksamheter, även sådana som har tillstånd som omprövas.

Promemorian om vattenmiljö föreslår att tillstånd oftare än tidigare ska omprövas i sin helhet när verksamheten ändras. En omprövning av ett helt reningsverk skulle exempelvis kunna utlösas av att detta måste förändras eller kompletteras när befolkningen ökar, vilket skulle riskera att försena bostadsprojekt med flera år. Den skulle också utlösas av att avlopp från flera små reningsverk ska överföras till ett större och effektivare, en åtgärd som skulle minska de totala utsläppen av ett eller flera ämnen till havs- och vattenmiljön men kunna öka utsläppen något till det större reningsverkets recipient.

Bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål och relevanta styrdokument

Inte relevant.

Bedömning utifrån ett barnperspektiv

Inte relevant.

Bedömning utifrån ett jämlikhetsperspektiv

Inte relevant.

Teknisk bedömning/genomförandeplan

Inte relevant.

Juridisk bedömning

Remissen och promemorian är mycket omfattande och detaljerad och Kungälv kommun har inte resurser att granska och bedöma varje del av promemorian och de förslag den innehåller ur ett juridiskt perspektiv.

Det är viktigt att Sverige i syfte att möta EU-kommissionens kritik mot det svenska genomförandet av ramdirektivet för vatten och en dom från EU-domstolen 2015, den s.k. Weserdomen, inför justeringar i miljöbalken snarast. De föreslagna justeringarna innebär att en

myndighet och en kommun inte får tillåta att en verksamhet eller åtgärd påbörjas eller ändras på ett sätt som äventyrar möjligheterna att följa en miljökvalitetsnorm enligt 2 § eller försämrar vattenmiljön i strid med en sådan norm.

Ekonomisk bedömning

Inte relevant.

Förslag till beslut

Kungälv kommun beslutar att ställa sig bakom de ändringar som behövs i svensk lagstiftning för att uppfylla EU-rätt och det som har framkommit genom den så kallade Weserdomen. Dock ser Kungälv kommun det som ytterst viktigt att ett införande av dessa nya regler möjliggör undantag för samhällsviktig verksamhet dels att få förnyade tillstånd och även att få tillstånd till ny verksamhet även i fall då det inte enbart rör sig om fysisk påverkan. De möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsviktiga verksamheter får och ska med andra ord utnyttjas även i de enskilda prövningarna av verksamheter.

Anna Silverberg Paulsson
Verksamhetschef

Expedieras till:

För kännedom till:

Anteckning till ärende nr 10 - Svar på remiss - Ändrade bestämmelser vattenmiljö och vattenkraft
(Dnr KS2017/1231)

Förslaget innebär betydande regelkrångel för de som verkar i kommunen. Detta kan vi inte ställa upp på.

<https://www.svd.se/lagforslag-om-vatten-kan-stoppa-infrastruktur>

Anna Vedin (M), Ove Wiktorsson (C), Gun-Marie Daun (KD och Morgan Carlsson (SD)